806/08

Den 3. november 2008 blev i sag nr. 73.425:

xxxx xx xxxxx xxxxxx
xxxxxxxxxx xx xxxxxxx
xxxx xxxxxxxx

mod

Codan Forsikring A/S
Gl. Kongevej 60
1790 København V

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstagerne, der har husforsikring i Codan Forsikring A/S, klager over selskabets afvisning af at udbetale erstatning for en anmeldt følgeskade efter en vandskade.

Selskabet har afvist at udbetale erstatning med henvisning til, at det ikke findes sandsynliggjort, at revnedannelserne er en følge af den dækningsberettigende vandskade.

Det fremgår af sagen, at klagerne i sommeren 2005 havde en vandskade i deres kælder. I forbindelse med udbedring af vandskaden blev trægulvet i kælderens gildesal fjernet, og der blev konstateret revner i det underliggende betongulv. Klagerne, der begge er ingeniører, tilkaldte en geotekniker, der konkluderede, at der lå slagger under huset i stedet for grus, som det ellers var beskrevet på husets tegninger. Klagerne har om det efterfølgende sagsforløb i bilag til klageskrivelse af 14/3 2008 til nævnet bl.a. anført:

> "Geoteknik firmaet 'G.'/ P.B. laver efterfølgende en yderligere dybdegående undersøgelse (GEO rapport 1) og endnu senere GEO rapport nummer 2, som også er vedlagt. Vi beslutter at anlægge sag mod den mand, vi har købt huset af og som selv har bygget det, da vi tror vi har købt et hus med grus og ikke med slagger, da der står grus på de tegninger, vi har fået udleveret.
>
> Retssagen er endnu ikke helt afsluttet. Der er dog ikke store chancer for at vi vinder meget, da det i 1968 åbenbart ikke var imod god byggeskik, at bruge slagger. Der er i forbindelse med retssagen, lavet to skønsrapporter som er vedlagt. Da skønsrapport nummer 2 var lavet, besluttede vi at gå i gang med at renovere kælderen, da vi nu ikke har kunne bruge den

i 2 år. Firmaet 'D. fundering' … står for renoveringen og er startet ca. 4. januar 2008. Da firmaets kloakmester kommer på sagen, spørger han os, hvorfor vi ikke har meldt sagen til Codan, som en del af vandskaden, da han helt sikkert mener, at slaggen er blevet påført vand under vandskaderne og at dette jo så har medvirket til de store og mange revner i vores gulve. Yderligere har gildesalen jo stået endnu længere under vand, da Codan i første omgang ikke ville fjerne gulvet og slaggen har derfor herinde haft endnu større risiko for at blive våd og udvide sig. Som det ses på den vedlagte forklaring om slagger er det netop vandpåvirkning som får slaggen til at 'kvælde' (udvide sig). Vi kontakter Codan, som vil se på sagen.

Da D. fundering i januar 2008 begynder at fjerne gulvet, opdager de at to kloakrør er i stykker. Billeder er vedlagt. Vi kontakter igen Codan, for nu mener vi helt sikkert, at der er en sag som Codan bør bidrage til at dække. Vi skriver følgende:

1. 2 utætte kloakrør: Har gjort at slaggen konstant er blevet vandpåvirket. Da de indvendige vægge ikke har været understøbte (få punktstøbninger) har vandet kunne diffundere fuldstændigt frit på tværs af rum og på denne måde påvirke flere rum.

2. Vandskade/skybruddene (2 gange): Vandet er kommet ind ovenpå gulvene og har kunne trænge ned i slaggen. I gildesalen hvor Codan var meget længe om at ville godkende vandskaden (hvor der også kom skimmel) har vandet meget længe stået under trægulvet og har kunne trænge ned til slaggen.

3. Kombination af begge ovenstående: Når vandet er steget op gennem kloakrørene er det også trængt ind under gulvene og ned i slaggen, da der har været hul i ovenstående rør. D.v.s. slaggen har fået direkte vand her og vandet har kunne diffundere på tværs af rum."

Af geoteknisk rapport af 28/3 2006 fremgår bl.a.:

"**1. Besigtigelse**
F. Geoteknik AS har ved tilsyn den 15. december 2005 gennemgået bygningen indvendigt og udvendigt.

Indvendigt ses gennemgående revne i kældergulve samt ses tydelige revner i kældervæggens fundament. Reparerede revner i gulvfladen i hjørnet af gildestuen viser tegn på nye bevægelser.

2. Konklusion
Vores boringer og gravninger viser, at bygningens fundamenter er funderet på faste bæredygtige aflejringer af ler.

Under terrændækkets klaplag træffes et slaggelag på 0,20 m - 0,25 m. Herunder træffes 0,60 m blandet lerfyld.

Årsag til sætninger af gildestuens gulv i hjørnet skyldes sætninger pga. lerfyld.

Årsag til den gennemgående revne i kældergulvene skyldes bevægelser forårsaget af slaggerne.

Det skønnes, at bygningen i dag er i ro, men det kan ikke afvises, at en vandtilførsel til slaggelaget kan medføre bevægelser af slaggerne, hvorfor det anbefales, at der i forbindelse med en eventuel renovering af bygningen foretages en udskiftning af slaggerne.
…
8. Gulve - Terrændæk
Gulve mod jord er udført som et terrændæk, hvor det kapillarbrydende lag er udført af slagger. Slaggerne var/er i mange tilfælde ikke kapillarbrydende, men udførte/udfører en opsugning af fugt, hvorfor der fremkom en kemisk reaktion med udvidelser af slaggerne til følge.

Der henvises til vedlagte GI info-blad, der glimrende beskriver problematikken vedr. slaggelaget. I øvrigt henvises også til BYG-ERFA erfaringsblad 970623 omhandlende samme.

Den gennemgående revnedannelse i kældergulvene er typisk for revner forårsaget af udvidelser af slagger. Et gennemgående stikdræn kan være leverandør af vand til slaggelaget, hvorfor der ses en svag hævning af gulvene omkring stikdrænene.

Revnedannelse og sætning af gulvet i hjørnet af gildesalen skyldes lerfyld under kældergulvene.

Bygningen vurderes med uændrede forhold at være i ro, men der findes desværre ikke langvarige laboratorieforsøg med slagger under gulve, hvorfor det ikke kan afvises, at slaggerne kan bevæge sig igen, såfremt der tilføres yderligere fugt fra utætte vandrør eller lignende."

Af geoteknisk rapport af 20/6 2006 fremgår bl.a.:

"**Sammenfatning**
I fortsættelse af tidligere undersøgelser af slagge under kældergulvene i ejendommen … har G. udført supplerende undersøgelser med henblik på at give oplæg til arbejdsprocedure ved fjernelse af slaggen.

Stillingtagen til en udskiftning af slaggen skal tage udgangspunkt i følgende forhold. Dels kan det ikke udelukkes, at der vil ske en fortsat, om end moderat hævning af gulvene som følge af ekspansion af slaggen, dels kan det ikke udelukkes, at der vil ske sætninger som følge af muldblandet fyld under kældergulvene. De uensartede højdeforskelle i kældergulvets overflade tyder på en sådan kombination af hævning og sætning.
…
4 Vurderinger
4.1 Generelt
Det er markante og meget uensartede højdeforskelle, som kældergulvet er behæftet med. Det synes ikke entydigt at dreje sig om en hævning fra slaggens ekspansion, men måske snarere om en kombination af hævning fra slaggens ekspansion og sætninger fra fyldmaterialerne under gulvet."

Af skønserklæring 1 fremgår bl.a.:

"Spørgsmål 1:
Kan det efter besigtigelse af ejendommens kælder konstateres, om der indvendig ses en gennemgående revne i kældergulve samt revner i kældervæggens fundament?

Såfremt ovenstående spørgsmål besvares bekræftende, bedes endvidere besvaret, hvorvidt der kan konstateres revner i gulvfladen i hjørnet af gildestuen i kælderen, samt hvorvidt dette viser tegn på nye bevægelser?

Svar på spørgsmål 1:
Jf. referatet, side 2 i erklæringsbilag 1, så skal der ved 'kældervæggens fundament' forstås 'kælderydervæggene'.

Revner i kælderydervæggene:
Ja, sagsøger har udpeget og skønsmanden har ved besigtigelsen den 26-06-2007 konstateret et antal revnedannelser i kælderydervægge og sokkel. Positionen for disse revnedannelser og beliggenheden af de enkelte rum er vist på bilag 3.1.

Revner i kældergulve:
Skønsmanden har ved besigtigelsen den 26-06-2007 konstateret revnedannelser i gulvene i 3 af kælderens rum, nemlig i rummene 'gildesal', 'disponibelt rum' og 'cykler og redskaber'. Revnedannelsernes omtrentlige positioner er skitseret ind på bilag 3.2. Revnedannelser med hovedsageligt parallelt forløb med den bærende midtervæg er skitseret ind på bilag 3.2, mens ikke alle forgreninger på revnedannelserne er vist.

Der er ikke konstateret nogen revnedannelse i kældergulvene, der kan karakteriseres som gennemgående fra rum til rum.

Der er konstateret:
- en generelt langsgående revne - med visse forgreninger - i gulvet i 'gildestuen'; revnesystemet er hovedsageligt parallelt med den bærende indervæg; dele af revnesystemet er fremhævet af en bred grå stribe af spartelmasse,

- en revne i gulvet i 'cykel og redskabsrum' ud for døren ind til rummet 'disponibelt'; revnen, der er ca. 1-1,5 m lang, forløber parallelt med den bærende indervæg, og

- flere revner i gulvet i rummet 'disponibelt'; nogle af disse revner er orienteret parallelt med den bærende indervæg.

I rummet 'disponibelt', der er naborum til 'gildesal' var der et fastliggende væg-til-væg tæppe og en del møbler, som skønsmanden ikke fjernede. Denne gulvflade er derfor ikke undersøgt. Skønsmanden finder det sandsynligt, at der er revnedannelser i dette betongulv, som er af tilsvarende karakter og nogenlunde samme omfang som i naborummet 'gildesal'.
Dette rum og denne gulvflade nævnes ikke yderligere i denne erklæring.

Alle konstaterede revnedannelser skønnes at være opstået før sagsøgers overtagelse af ejendommen i 01-07-1999.
…
De udpegede og konstaterede revnedannelser i ejendommens kælderydervægge og sokkel, såvel ind- som udvendigt, skønnes alle at være forårsaget af konstruktive forhold, så som vederlag for vinduesoverliggere, belastning fra tyngden af udvendige lyskasser og trappestene o.lign. Positionen for revnedannelserne er vist på bilag …

Revner i kældergulve:
Årsagen til revnedannelserne i kældergulvet skønnes at være en kombination af følgende 3 forhold:
- Sætninger af den bærende midtervæg.

- Svindrevner i gulvets afretningslag og eventuelt i det underliggende råbetondæk/klaplag, samt
- Eventuelt dårligere lægningsforhold omkring afløbsledning under gulve, for så vidt angår de langsgående revnedannelser omtrent midt på gulvet i 'disponibelt' rum.

Sagsøger har oplyst, at flisegulve i kælderrummene 'vaskerum', 'mellemgang' og 'viktualierum' (se bilag …) blev lagt omkring år 2001. Skønsmanden har ved besigtigelsen konstateret, at disse gulve fremstod urevnede."

Af geoteknisk rapport dateret 5/10 2005 fremgår bl.a.:

"Vi er enige med skønsmanden i den vurdering, at midtervæggen har sat sig, og at denne sætning efter al sandsynlighed har genereret den revne, der i dag fremstår som en tidligere repareret revne.

Vi er derimod ikke enig med skønsmanden med hensyn til slaggens medvirken til revnedannelserne.

Det er vores overordnede vurdering, at revneudviklingen er sket i to tempi. Allerede på et tidligt tidspunkt efter byggeriets opførelse har sætninger af midtervæggen betydet, at betonpladen er knækket, hvor den i dag fremstår som en repareret revne. Først på et meget senere tidspunkt er der sket en fortsat revneudvikling, og her synes det nærliggende at konkludere, at det er slaggens ekspansionspotentiale, der er kalamiteten.

Det er vores vurdering, at det vi for tiden registrerer er en pågående ekspansion af slaggen."

Af supplerende skønserklæring fremgår bl.a.:

"Skønsmanden kan ikke helt udelukke at ekspansion af slaggematerialet har været en medvirkende årsag til revnedannelserne i gulvene. Skønsmanden ser dog ingen konkrete tegn på, at kvælning af slaggematerialet har haft indflydelse på dannelsen af de observerede revner i gulvene i de tre besigtigede kælderrum."

Klagerne har over for nævnet gjort gældende, at selskabet skal bidrage til fjernelse af slaggen og genetablering af gulvet. Klagerne har opgjort beløbet til minimum 350.000 kr. Til støtte for deres synspunkt har klagerne bl.a. anført:

"Vi er ikke enige i Codans konklusion. Som P.G. / G. konkluderer i sin redegørelse nummer 2, er der stor sandsynlighed for at udviklingen af revnerne er sket i to tempi. Tidligt efter opførelse af huset har midtervæggen sat sig og har betydet de første revner. Først meget senere er der sket en fortsat revneudvikling og her skyldes det nærliggende at konkludere at det er slaggen der har udvidet sig. Vi mener derfor sagtens at slaggen kan have fået vand, både p.g.a. tilbageløb ud under gulvet ved vandskade gennem den ødelagte kloak, generel daglig udslip gennem den ødelagte kloak og også gennem 'vand nedtrængning' oppefra igennem de 'gamle revner', da vi havde vandskade. Det skal også nævnes at vi havde en lignende vandskade lige da vi flyttede ind i huset omkring år 2000-2001. Her vil kvældningen af slaggen også kunne have startet. Denne skade er også meldt til Codan."

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor i skrivelse af 28/3 2008 bl.a. anført:

"Vores kunde er af den opfattelse, at nogle tidligere anmeldte vand- og kloakskader på en husforsikring tegnet hos os kan have forårsaget en del af skaderne, hvorfor han ønsker en erstatning på kr. 350.000,- dækket som en følgeskade på husforsikringen.

Vi har meddelt vores kunde, at vi ikke kan tilbyde en sådan erstatning, da vi ikke finder, at de anmeldte vand- og kloakskader har haft nogen indvirkning på de konstaterede revnedannelser i ejendommens kældergulv og -vægge.

Det fremgår bl.a. af skønsrapporten fra G. d. 27. juli 2007 sagens bilag … at:

- der er konstateret revner i kælderydervægge
- revnerne i kældervæggene kan være identiske med dem der er registreret i tilstandsrapporten
- der er revnedannelser i gulve i 3 af kælderens rum

- revnedannelserne i gulvet i gildestuen tidligere har været forsøgt udbedret, og at udbedringen må have fundet sted før marts 1999

- revnedannelserne i gulvene i rummene cykel og redskabsrum og disponibelt ikke viser nogen synlige tegn på nye bevægelser

- at der er tale om ældre revnedannelser, som skønnes opstået før juli 1999

Det fremgår videre af skønserklæringen at:

- der er slaggelag under gulvene, men at dette forhold ikke skønnes at være årsag til revnedannelserne

- årsagen til revnedannelser i vægge alene skønnes at være forårsaget af konstruktive forhold, såsom vederlag for vinduesoverligger, belastning fra tyngden af udvendige lyskasser og trappestene mv.

- årsagen til revnedannelser i gulve skønnes at kunne henføres til en kombination af følgende 3 forhold:

    - Sætninger af den bærende midtervæg, idet denne ikke er ført til fast bund, men funderet direkte ovenpå kældergulvet
    - Svindrevner i gulvets afretningslag og evt. underliggende råbeton samt
    - Evt. dårlige lægningsforhold omkring afløbsledninger

- Der er endvidere udarbejdet rapporter af G., der er delvis enig med skønsmanden, men dog er af den opfattelse, at også udkvælning af slaggelaget kan have været medvirkende årsag til revnerne, jf. sagens bilag …

På baggrund af skønserklæringerne fremlagt som bilag … har vi afvist, at de konstaterede skader har årsagssammenhæng med vandskaderne, idet skønsmandens samlede konklusion er, at skaderne skal søges i andre forhold end udkvælning af slaggelaget.

Vi bemærker i tilknytning hertil, at slaggelaget har været påvirket af almindelig forekommende grundfugt i en længere årrække (40 år), og selvom det kunne lægges til grund, at skaderne delvist kunne henføres til en udkvælning af slaggelaget, er det ikke ved de fremlagte tekniske rapporter dokumenteret, at udkvælningen skyldes vand tilført af en forsikringen dækningsberettiget vand- eller kloakskade.

Vi må således meddele, at vi ikke kan imødekomme vores kundes ønske om at yde erstatning."

Hertil har klagerne i skrivelse af 16/4 2008 til nævnet anført:

"Der er udført 5 og ikke som Codan skriver 4 geotekniske rapporter. Se bilag …

Vi undrer os meget over, at Codan kun beskriver de konklusioner, der er anført i skønsmandens første rapport, bilag … og stort set ikke henviser til de øvrige rapporter. I bilag … 'Supplerende Skønserklæring' skriver samme skønsmand på side 5, som svar på spørgsmål 6:

'Skønsmanden kan ikke helt udelukke, at ekspansion af slaggematerialet har været en medvirkende årsag til revnedannelser i gulvene'. Derfor mener vi ikke, at Codan på baggrund af skønserklæringerne, kan afvise at de konstaterede skader har årsagssammenhæng med vandskaderne. I øvrigt konkluderer de tre andre rapporter alle at slaggelaget har kvældet.

I afsnit 2/konklusion, i bilag … 'Geoteknisk rapport fra F. Geoteknik" skriver F. Geoteknik at *'årsag til den gennemgående revne i kældergulvene skyldes bevægelser forårsaget af slaggerne'.* I bilag … 'Geoteknisk rapport 1' fra G., konkluderes det bl.a. i sammenfatningen at *'de uensartede højdeforskelle i kældergulvets overflade tyder på en sådan kombination af hævning fra slaggens ekspansion og sætninger fra materialet undergulvet'.*
…
Vi mener på baggrund af ovenstående, at det er helt urimeligt at Codan afviser sagen. Vi mener, der er stor sandsynlighed for, at slaggen har fået vand, både p.g.a. tilbageløb ud under gulvet ved de ødelagte kloakrør, når vi har haft vandskader, ved general daglig udslip gennem de ødelagte kloakrør og også gennem 'vand nedtrængning' oppefra igennem de 'gamle første revner', når vi har haft vandskader.

Ingen ved, hvor længe de ødelagte kloakrør har været i stykker. En vandkilde af en sådan art, som dagligt slipper vand ud i slaggen, kan sagtens bevirke at slaggen har kvældet lidt efter lidt. Samtidig kan vandet nemt have diffunderet videre rundt i øvrige kælderrum, da væggene ikke var understøbte og vandet derfor ikke er blevet stoppet fra rum til rum. Codan skriver, at det ikke er påvist at udkvælningen skyldes vand tilført af en af forsikringen dækningsberettiget vand- eller kloakskade. bet mener vi er en meget nem måde at slippe udenom på. Vand skal der til, for at slaggen kvælder og det er i hvert fald sikkert, at Codan både har erkendt de gange, vi har haft vand inde i kælderen ved vandskader og også har erkendt at vi havde to utætte kloakrør, som kunne tilføre vand og som de har dækket udskiftningen af. Og som det ses på bilag … 'Slagger som fyld' er det vand der skal til, for at få Slagger til at kvælde. Vi vil derfor fortsat holde fast i vores krav om at Codan skal dække minimum 350.000 kroner."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**Anden pludselig skade**
12. Hvilke skader er dækket?

Dækningen omfatter anden pludselig skade, der ikke er nævnt i de foregående dækninger eller undtagelser.

Ved pludselig skade forstås en skade, hvor både skadens årsag og skadens virkning er øjeblikkelig og uventet. Årsag og virkning skal altså ske samtidigt ikke over et tidsrum, som fx vanskade forårsaget af dryp eller udsivning. Revnedannelser eller afskalninger p.g.a. frost, bygningens sætning eller rystelser fra trafik regnes ikke som pludselig skader."

Nævnet har fået forelagt de fremlagte fotografier.

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet at måtte lægge vægt på konklusionen i skønserklæringen og finder derfor, at klagerne ikke har godtgjort, at de konstaterede skader er opstået som følge af vandskaden. Nævnet kan derfor ikke kritisere selskabets afgørelse.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Poul Sørensen
formand